

Rold Skovs Venner

Tegning af en ræv.

VI DERUDE.

Det var store ord, men ikke desto mindre rigtigt, at en deltager i sæsonstartturen den 28. marts, bagefter betegnede vejret som århundredets bedste efter årstiden. Selvom natten bød på frostvejr, og selvom vi skulle en time før op pga. sommertiden, følte det på mødestedet ved Grøndalen i Rebild Skovhuse, som om vejret var både lunt og godt. Alt sammen fordi solen strålede fra en skyfri himmel, og fordi der tillige var 100 % vindstille. Ruten var planlagt til at gå i en stor cirkel venstre rundt om Sletten, og efter sædvanligt gas og drilleri, startede Helge turen med at gå gennem Sønderkov ned mod Store Økssø. Langs Ritmestervejen passerer vi en stor, men temmelig flad gravhøj. Denne placering fortæller os, at det åbne land som vi i dag kalder Rebild Skovhuse, tidligere har strakt sig længere ind i skoven. og at dette sted således altid har været levested for en befolkningsgruppe, der måske endda var større end i dag.

Vi har tit bemærket, at der omkring nogle af skovens træer er malet en rød eller blå ring. Om dette forklarer Helge, at kun de flotteste træer får denne afmærkning, fordi de skal leve og altså ikke blive fældet ved en fejl. Farveforskellen betyder blot at den pågældende bøtte maling er sluppet op.

Vi når frem til Store Økssø lige ved anneks søen i det nordøstre hjørne. Denne ekstra sø har ikke været her altid, idet den er opstået efter tørvegravning under 2. Verdenskrig. Helge vil foreslå statsskovdistriktet at grave en kanal mellem de to søer, hvor hen over der så kunne anlægges en bro som erstatning for de 42 små, som tidligere var anbragt i stien rundt om Store Økssø.

Turen fortsætter langs Havemosen, og her vil vi under ingen omstændigheder undvære at høre om da en kone ”pest” i Hede-Knuds træsko. Vi går forbi Tøtteruphus mod pladsen hvor Larsens Lind markerer stedet, hvor det gamle Tøtteruphus lå til året 1860, og i Brændeskoven ser vi den gamle kjald, som nu er reableret, således at der atter kan tages vand fra den. Ordet kjald, eller kjeld, som det hedder længere syd på i Himmerland, er i familie med ordet kilde, og har altså i højeste grad noget med vand at gøre.

Vi krydser senere en gammel hulvej, som kaldtes Sildevejen. Den har fået dette navn, fordi den var en del af en rute, som i sin tid gik fra Nibe og ned til Mariager fjord.

Nu var det tiden for en lille hvile- og spisepause, og turens 101 deltagere fandt sig hurtigt nogle gode og lune pladser, hvor man midt i den dejlige natur, kunne rekreere sig på legeme og sjæl. Fra stedet hvor vi holder denne pause, er der udsigt over mod Rebild by, og snart går turen videre i denne retning. Herved kommer vi forbi stedet hvor den store Jættestue østen for byen har sin plads. Det er et imponerende bygningsværk, og man kan undre sig over hvordan man var i stand til at slæbe så store sten sammen, med de midler man havde til rådighed for 6.500 år siden. Man må sige, at de gamle gjorde noget ud af deres døde frænder.

Vi holder os i det åbne land uden om Rebild by, og snart kommer vi gennem det pragtfulde terræn på sydsiden af nationalparken, som er smukt bevokset med en blanding af gran, fyr, lyng og ene. Hertil må ikke forglemmes den flotte udsigt til Stendalens modsatte side.

I et muldskud viser Helge os, at der er rester af trækul. Også her har den navnkundige Kulbrænder-Soren haft sit virke. Man kan spore seks af hans miles på stedet, og dette er dog efter et anseeligt åremål, idet han døde så langt tilbage som i 1947.

Til sidst ender vi nede i Stendalen, som vi følger mod sydøst, lige til vi kommer ud ved spejderhytten, og herfra fortsætter vi nogenlunde langs statsskovgrænsen tilbage mod Grøndalen. Her kunne vi i sandhed konstatere, at det både havde været en særdeles vellykket, og en særdeles hyggelig tur, der kom til at danne optakt til sæson 1993.

Tur 2.

Søndag den 25. april 1993 drog Rold Skovs Venner på tur for halvtredsindstyvende gang. Disse fordeler sig på 46 traveture, en Livø tur, et Sct. Hans arrangement, et weekendophold på Læsø og deltagelse i plantning af ny skov på Kongshøj.

Også på denne søndag var vejret varmt og solrigt, og dette var nok medvirkende til at der mødte ikke mindre end 105 deltagere op på Frueskoens p-plads ved Buderupholmvejen. Ved turens start kunne vi meddele, at vi på trods af de mange tidligere arrangementer, i dag skulle besøge tre steder, hvor vi aldrig har været før. Nemlig at vandre til Lundehuset, til de blå anemoner i Lunden, og endelig til det gamle herresæde, Buderupholm gods.

Turen startede således med at gå vestover gennem Bjergeskov, hvorved vi passerer indhegningen med Frueskoene og derefter kommer ned på grusvejen, der går mellem disse "bjerge" og området kaldet Skadsholm, hvilket sted vi tidligere har besøgt.

Lidt længere fremme når vi til en åben plads, som endnu i dag kaldes Sletting, hvilket netop er et af flere gamle ord for en rydning i skoven. Der kunne også nævnes navne som f.eks. Holt eller Tved. Herfra er der udsigt mod Lindenberg å og over mod Lundehus, der tidligere havde det folkelige navn Lusitania. Vi husker historien om malkepigerne fra Buderupholm, der skulle være årsag til at huset fik lige netop dette navn.

Når vi tidligere har besøgt Lille Blåkilde, har vi ofte talt om at det kølige friske vand strømmer frem i en mængde, der svarer til hele forbruget i Frederikshavn. Man kan også anskueliggøre det på en anden måde, nemlig ved at sammenligne med forbruget i Skørping. Her skal kilden blot bruge to dage for at levere vand nok til at dække byens totale årsforbrug.

Inden vi går over træbroen til åens vestsider, kommer vi forbi nogle flotte tuer af stargræs. Da disse "Startuer" faktisk er meget højere end de kan blive ifølge botaniske angivelser, må man gå ud fra at forfatterne aldrig har været i Rold Skov.

Vel over Lindenberg å skal vi passere et pigtrådshegn med strøm i, og bedst som fmd. skræver over det, er der en deltager som løfter tråden op, således at der gik en af piggene gennem hans bukser. Dette kom der megen morskab og mange "kvikke" bemærkninger ud af, især fra et par kvindelige udvalgsmedlemmer.

Nu er der ikke langt til Lundehuset, og her havde husets beboer, Svein Hoplen, givet os lov til at stoppe op i dagens anledning. Turudvalget havde nemlig vedtaget, at dagen skulle markeres med at udbringe en skål for Rold Skovs Venner. Dette skulle ske i champagne, og derfor havde vi i forvejen kørt Knud's bil i stilling med bagagerummet fyldt op med de ædle dråber. Da Helge hævder, at han blot er menigt medlem af Rold Skovs Venner, skal han jo ikke have nogen opmærksomhed på en sådan dag. Men der er én person vi ikke kan undvære, og det er vor gode fe, Marianne. Vi havde vedtaget, at Helge skulle have en hilsen med hjem til hende, fordi han må få lov at komme på tur hver eneste gang vi kalder.

Men pludselig stod Marianne der i egen person, og det blev derfor en ekstra glæde, at kunne give hende selv en af de specielle sammenplantninger fra "Botanik" i Aalborg.

Da alle havde fået noget i glassene, kunne vi slutte denne del af dagens program med at udbringe et trefoldigt hurra, både for Rold Skovs Venner og for mange gode ture fremover.

Helge var i sin tale inde på tiden så langt fremme, som efter de næste 50 ture.

Dagens næste programpunkt var, at vi skulle se de blå anemoner i Lunden, men pga. det pludselige forår, var de nu næsten afblomstrede. Vi benyttede dog lejligheden til at holde frokostpause i dette meget skønne naturområde.

På vejen til Buderupholm kommer vi forbi et langt gult hus. Helge fortæller at dette er godsets tidligere mejeri, og samtidigt siger han, at vi må nøjes med at se over til selve godset, da man ikke vil have folk for tæt på enemærkerne.

Fmd. ved, at dette ikke passer, for han har modtaget et meget venligt brev fra ejeren, Kgl. bygningsinspektør Hans Dall, hvori der står, at vi er meget velkomne. Samtidigt fortæller han i brevet lidt om det tidligere gods, som nu blot har et tilliggende på 45 tønder land.

Dette meddeler fmd. Helge, som er ved at dø af grin over at det endnu engang var lykkedes at tage gas på ind til flere udvalgsmedlemmer. Dette klares dog med at fmd. senere over for samtlige deltagere erklærer, at Helge ikke mere er i stand til at kunne huske hvad vi må og ikke må. Altså – påstand mod påstand.

Selvfølgelig drejer vi også ind på godsets forplads, hvor Helge fortæller lidt om historien bag de smukke gamle bindingsværkbygninger, der endnu i dag fremstår som meget solide og velholdte klenodier.

På hjemturen går vi forbi dambruget ad asfaltvejen via Buderup Bro, således at vi atter kommer over åen, og kan dreje ind ad skovvejen, der følger dennes østside.

Vi standser ved en stor bøg, som dog har mistet en del af sin tidligere magt og vælde. Helge siger, at det er Bettefandens Bøg, og hvem var så denne Bettefanden? Jo, vi husker fra historien om Røverne fra Rold, at Bettefanden hed Johs. Jensen og var fra Stenild, og netop denne legendariske person, har man altså ønsket at udødeliggøre på denne måde også.

Dagens sidste stop var ved den smukke sø, som ligger bag Teglgaardsmølle, og derefter måtte turen nødvendigvis gå op ad ”bjerget”, idet Bjergeskoven stadig befandt sig mellem os og vore køretøjer.

Det er karakteristisk, at der er langt mindre snak, når terrænet således arbejder mod, og ikke med tyngdeloven, og da selv udvalget var blevet varme og tørstige, var disse tvungne til at køre hen på Roldhøj for at få tørsten slukket med et krus øl, men også for at få sig en hyggesnak om dagens store og små begivenheder.

Ikke en ringe afslutning på en god dag i vor kære Rold Skov.

Tur 3.

Efter en pause på 4 år og 2 dage skulle vi atter gense de pragtfulde Solbjergskove.

Vi havde valgt maj måned til denne tur, for at vi kunne opleve løvskoven på dens allersmukkeste tidspunkt, hvor træerne står med nyligt udsprungne lysegrønne kroner.

Skovfoged Peter Apollo havde givet os lov til at møde på Ravnborg gods, således at vi kunne parkere på den flotte og velholdte gårdsplads, og ved den sædvanlige velkomst kunne vi konstatere, at turen tegnede til at blive ”særdeles spændende”, idet Helge havde medbragt både kort og kompas.

Turens første etape gik gennem den del af skoven, som hedder Ravnborg Skov, og her når man på et tidspunkt frem til stien, som er anlagt på den nedlagte Hadsund banes rute gennem skoven.

Vi fulgte nu Hadsund stien mod syd over så langt et stykke vej, at vi var ude på åbent land.

Her går det gamle banelegeme gennem et engdrag, og ligger på flere meter høje dæmninger.

Vi passerer Præstebækken inden vi atter drejer rundt mod vest og nord, og går forbi Kæragergaard og Ballegaard på vejen mod Sønderskov.

Inden vi når ind i skoven, stopper Helge op for at fortælle om de fordums mange storkereder i den nærliggende Vedum by. I 1860 fandtes der ikke mindre end 200 reder på stedet, og en ca. 65 årig mand, som er stoppet op, bekræfter, at der i hans barndom stadig var masser af storke. Nu er de alle borte grundet afvanding og opdyrkning af engarealerne.

Turen fortsætter gennem Sønderskov, og her har godsets ejere, familien Svanholm, deres jagt-
hytte liggende. Dette sted var ideelt til at holde pause. Et lille paradis på jord, kuperet terræn

bevokset med alle mulige slags planter, her iblandt en rhododendron så stor som en ladeport, og fyldt med hundredvis af lilla blomster. Når der så samtidigt er sol og sommer med kun en ganske svag brise, ja, så er idyllen fuldendt.

Som antydning i starten, blev det en ”særdeles spændende” tur. Vort mål for dagen var at besøge det gamle voldsted, Gaardsens Vold, hvor der som den sidste af syv kæmpebøge, kun står den ene tilbage, som kaldes Birgitte.

Allerede mens vi spiste, påstod Helge, at hans kompas havde en misvisning på 45 grader. Dette tegnede jo ikke godt, og det lykkedes os da også, at komme det meste af Sønderskov rundt to gange, uden at vi fandt stedet. Nå, never mind.

Mange troede, at dette var vores sædvanlige gas, men denne gang var totalforvirringen nu ægte nok. Helge benyttede dog lejligheden til at forklare, at grunden til at der ligger et voldsted på dette sted, er, at havet efter sidste istid nåede helt her ind til skoven. Navnet Gaardsens Vold, siges at stamme fra en røver, som holdt til på stedet.

Vi fortsatte gennem Sønderskoven i nordlig retning, og lige inden vi kom ud på Hurupvejen, omtrent hvor den gamle Hadsundbane krydsede denne, fortalte fmd. løst og fast om det at være gæst i skoven. For os er det en vidunderlig oplevelse, men for skovfolkene er det ikke uden problemer med både skadedyr, sygdomme og afsætning af træet.

På vej tilbage mod Ravnborg, drejer vi en runde gennem den del af Ravnborg Skov, som ligger på nordsiden af Hurupvejen. Her kunne man ikke undgå at bemærke, at det har været et ualmindeligt godt oldenår, idet der spirede i tusindvis af små bøgetræer frem allevegne. Vi er heller ikke langt fra godset, som hedder Viffertsholm, hvorfor Helge fortalte om den gamle herredsfoged, Chr. Sørensen Thestrup, som engang købte dette gods.

Han var fra Rinds herred og gik altid klædt som en bonde. Ved en auktion ville de fine herrer derfor ikke byde sammen med ham, hvorfor de lod ham få hammerslag ved et ret lavt bud, da de ikke mente, at han var i stand til at kunne betale noget særligt. Der var bare den hage ved sagen, at Thestrup havde et pengeskrin stående i vognen, og i dette var der penge nok til at betale kontant, hvorefter det var ham, der rykkede ind som den nye ejer.

Nu var der ikke langt tilbage til Ravnborg, og da Helge skulle på tur med 200 nordmænd, måtte han skynde sig hjem. Dette var dog ingen hindring for at resten af udvalget, med flere, kørte hen på Mosskov Pavillonen for at slutte dagen af med at overrisle drøbelen med en halv liter øl.

(Weekend)tur 4.

Det var en flot afslutning på forårssæsonen i Rold Skovs Venner. Hanne og Knud kan bare det dér. Ja, de kunne faktisk godt nedsætte sig som professionelle rejsearrangører.

Den 19. juni drog 53 glade deltagere på weekendtur til Samsø. 51 med bus fra Aalborg, samt Helge og Marianne som selvkørere til Hou ved Odder.

Vores chauffør, Vagn, fra Frank Hansens rutebiler i Arden, viste sig at være en ualmindelig rar og hyggelig mand. Han lagde da også villigt an til landing, med første stop på p-pladsen, Gudenå ved Randers. Dette var meget heldigt, for vores kasserer havde netop indkøbt to flasker Gl. Dansk, og så kunne vi jo lige så godt skåle i dette, og ønske hinanden en god tur – når vi nu alligevel var stoppet.

Straks efter ankomsten til Hou, blev det store hold forenet med det lille, således at vi alle kunne gå ombord i færgen ”Sam-Sine”, der bragte os alle velbeholdne til Sælvig på Samsø. For at kunne udnytte tiden bedst muligt, havde vi fortæret vor medbragte madkurv under sejlturen, således at vi straks efter ”anduvningen” kunne vende næsen mod Samsøs nordlige egne.

Det var arrangeret således, at eftermiddagstraveturen skulle forløbe inden vi ankom til vore respektive hoteller. Vi drejede derfor bort fra Samsøs ”hovedlandevej” og forbi Nordby Kirke

mod p-pladsen ved Møgelskår. Herfra startede der nu, under Helges ledelse, en travetur på ca. 10 km., der dog følte noget længere pga. det meget bakkede terræn.

Møgelskår er en meget smuk smeltevandsrende, som gennemskærer høje morænebakker, der blev dannet under istiden, og som i dag er bevokset med græs, der plejes efter naturmetoden af får og kreaturer. Et sådant skår ender naturligvis ved havet, og vi fulgte nu dette langs en stenet strand så langt mod nord, som til vejen, der atter går ind i landet mod højdepunktet Ballebjerg. Her blev der i 1920 bygget et lille udsigtstårn, og fra dette er der en fin udsigt over mod Tunø. Ja faktisk kan hele øen overskues fra denne højde, i modsætning til nede på stranden, hvor den kun ses som en streg i vandet.

Efter en lille kaffepause fortsatte turen atter mod nordøst gennem et både geologisk og bevoksningsmæssigt meget vekslende terræn. Således kom vi forbi et sted, hvor gamle markdiger tydeligt afslørede, at driftsformen tidligere havde været det såkaldte trevangsbrug.

Længst mod nord, på dagens rute, foretog vi en lille rundtur for at kunne betragte Samsøs nordspids fra alle sider. Langs østkysten var der en meget bred forstrand, der i modsætning til Jyllands vestkyst, var helt grøn af lave vækster. Selve spidsen, der kaldes Issehoved, lignede faktisk Skagens gren, med fint hvidt sand, som tydeligvis var under konstant påvirkning af havet.

Der var her fra toppen en storslået udsigt over mod både Aarhus, Mols, Helgenæs og øen Hjelm. Men efter alle disse indtryk var det nu atter tiden at vende næsen mod syd, da vi havde en aftale med Vagn om at hente os ved Kragemosen. Efterhånden som flere og flere nåede frem til bussen, sank Vagns ølbeholdning tilsvarende, idet vores tørst forårsagede, at beholdningen endte med at stå på absolut nul.

Det var nu blevet tiden for indkvartering af turens deltagere, men da ingen på Samsø kunne huse os alle, måtte vi fordele os på ikke mindre end fire steder. Tre steder i Nordby, samt på Flinchs Hotel i Tranebjerg. Heldigvis var det dog sådan, at Nordby Kro havde plads til at kunne bespise os alle, og dermed også plads til selskabeligt samvær lørdag aften.

Af praktiske årsager havde vor chauffør, Vagn, logi i Tranebjerg, således at han kunne sætte det første hold af ved pension Verona, og de to næste ved kroen i Nordby, inden han selv med det fjerde satte kursen mod Tranebjerg. Inden denne fordeling fandt sted, gav Knud dog alle besked om at hvile ud, samt få en klud i hovedet inden vi atter skulle mødes til middag på Nordby Kro.

Nordby Kro stammer tilbage fra 1896 og var da først bygget som et afholdshjem. Den har både været nedrevet og senere brændt, hvorfor den nuværende bygning blot er 15 år gammel. Kroen drives i dag af tre unge mennesker på fortræffelig vis. Det viste sig, at de alle tre var hjemme fra Himmerland. Birgitte fra Hobro, og Bo og kokken Martin fra Hadsund. At midt dagen var særdeles dejlig, havde en naturlig forklaring, idet Martins læremester var ingen ringere end Jens Nørgaard på Fægekroen i Hadsund.

Ved middagens slutning benyttede fmd. lejligheden til at takke Hanne og Knud for at denne weekend kunne blive til den succes, den allerede var. Det var næppe sket uden deres initiativ og arbejde med sagen.

Selvom Knud hellere ville have haft 6 flasker rødvin, var det nu alligevel på begge vegne, at Hanne herefter fik overrakt en af Botaniks specielle sammenplantninger og fmd. fik en knuser som kvittering.

Mens krofolkene nu fik travlt med at rydde middagsbordene af, og derefter stille kaffeborde an, benyttede vi denne lejlighed til at vandre en stille tur i selve den idylliske Nordby.

Nordby har den dag i dag bevaret rammerne som en typisk landsby, hvor gårde og huse stadig ligger tæt placeret inden for den omkransende ringvej, der danner grænse til det åbne land.

Midt i det hele ligger gadekæret, og da alle huse her er opført af bindingsværk, benyttede fmd. chancen til at fortælle lidt om de forskellige typer. Loftsbjælkernes placering i og på de lodrette stolper, der danner fagene, fortæller os noget om husenes alder. De ældste er tappet

gennem stolperne, men med menneskets voksende højde, fik også loftsbjælkerne en højere og højere placering. Det var også karakteristisk, at man ikke så så mange skråstag i bindingsværket. Samsø ligger lunt og godt i læ for den hårde vestenvind.

På turen rundt i Nordby bemærker vi også et særpræget klokketårn. Da der tidligere har ligget 2-3 landsbyer mere på nordøen, er dette forklaringen på hvorfor Nordby Kirke ligger placeret ca. 2 km. borte fra byen, og at man i 1857 opførte et klokketårn inde i selve Nordby, således at man her kan høre når klokken kalder. Det være sig til gudstjeneste, men også til brand.

Vi vendte nu tilbage til Nordby Kro, hvor kaffebordet ventede på os. Vi havde også, lige som på Læsøturen, medbragt FDF Samvirkets sangbøger, og dette viste sig at være en god idé.

Efter kun det første forslag fra vores side, var der inden ende på alle de sange, som vore deltagere ønskede at få.

Her imellem var der dog også tid til en præsentationsrunde af og for hinanden. Birgit var initiativtager og leder af dette, idet der jo stadig kommer nye medlemmer i Rold Skovs Venner. Alt får som bekendt en ende. Også denne aften var pludselig borte, og vi var nødsaget til at bryde op efter en lang og dejlig dag. Da der ventede nye og spændende oplevelser på os den næste, gjaldt det nu om at komme hurtigt til køjs, og således være rimeligt friske til nok en tårn under holdkaptajnerne, H. og K. Andersens ledelse.

Weekendturen fortsat.

I modsætning til gårsdagens ”lange” travetur, var søndagsprogrammet arrangeret til at veksle mellem buskørsel og flere småture.

Efter et dejligt morgenbord, lagde vi ud med at køre til sydsiden af Stauns Fjord, hvor Besser Rev skærer sig ud i havet som en meget lang landtange.

På turen derned orienterede Knud os om hele dette spændende område, der i dag er udlagt som et såkaldt Ramsar-område. Dette navn stammer fra byen Ramsar, som ligger i det nordlige Iran ved det Kaspiske hav. Her vedtoges den internationale konvention, som går ud på at beskytte fuglelivet i egnede vådområder.

Det første stykke af landtangen kaldes Draget, og dette er frit tilgængeligt hele året, således at vi kunne trave de små 3 km. ud til en spærring, der betyder fuld stop i fuglenes yngletid.

Tangen er meget stenet, og det var faktisk flot, at Koko kunne klare denne tur også. Koko er Kirsten Karners lille hund af racen Welsh Corgi, og den har været med på næsten hver eneste tur i Rold Skovs Venner. Fmd. påstår godt nok, at da den startede, var den en Golden Retriever, og nu blot er slidt helt ned.

Da al ting ser anderledes ud, når blot det betragtes fra en anden vinkel, gik turen nu til Langør på Staunsfjordens nordlige side. Men inden da, gjorde vi dog lige stop i byen Besser, hvor der findes et udsigtstårn, der til forveksling ligner tårnet vi tidligere besøgte på Ballebjerg.

På Langørs højdepunkt kunne man, foruden det smukke syn over fjord og land, opleve en såkaldt opvinds virkning. Der var på denne dag en frisk vind fra vest, som tydeligt blev forstærket voldsomt, når man gik helt frem til kanten af de stejle skrænter, som rejser sig mod netop dette verdenshjørne. Det er lige nøjagtigt en sådan opvind, som fuglene udnytter for at spare energi, når de svæver over havet i jagten på deres føde.

Der var herefter blot tid til et kort besøg, og en enkelt øl, i Langørs lille havn, inden vi måtte tilbage til Nordby Kro, hvor en dejlig frokost ventede på os.

Da vi til nu for det meste har opholdt os på Samsøs nordlige del, var eftermiddagen afsat til også at udforske øens sydlige egne. Undervejs passerer man stedet, hvor Kanhave kanalen tidligere var en vigtig søværts forbindelse fra Stauns Fjord og ud til havet mellem Samsø og Jylland.

Vort trofaste medlem, Ørvin Pedersen, havde forlods givet tilsagn om at fortælle om det gamle anlæg, men havde desværre fået forfald, hvorfor fmd. på Ø.P.s vegne påtog sig opgaven.

Man mener, at Kanhave kanalen blev anlagt tilbage i vikingetiden, fordi Stauns Fjord var en centralt beliggende naturlig havn, og det har selvsagt været af stor betydning, at kunne besejle den fra både øst og vest.

Det har ikke været uden problemer at holde kanalen åben, da begge udløb mod både fjord og hav har bestået af løst sand. Det var således nødvendigt, at befæste disse med svære egeplanke, der blev holdt fast af nagler og nedrammede pæle. Ved en såkaldt dendrokronologisk prøve, kan man i dag fastslå det anvendte træes alder til år 772.

Vi gik herpå rundt og beså anlægget, og tænk, et kendt medlem spurgte om hvordan vikingerne fik deres skibe op over landevejen.

Det næste stop var ved den gamle Brundby stubmølle. Den kan dateres helt tilbage til begyndelsen af 1600 tallet, og blev da opført på Endelave. Allerede i 1683 blev den dog flyttet til Dansebjerg, og herfra til den nuværende placering på Kolhøj ved Brundby.

Efter disse to besigtigelser af Samsøs seværdigheder, var vore deltagere blevet en del dehydrerede. Nogle trængte til øl og andre til kaffe, og for at kunne afhjælpe dette kørte vi nu ned til Ballen havn.

Den gruppe af deltagere, som valgte restaurant "Dokken", oplevede at gæste et ikke helt almindeligt sted. Som navnet antyder, er det virkelig en gammel dok, hvor kutteren AS 141 endnu står på beddingen. Man har så lagt gulv rundt om den, samt bygget et hus hen over hele sceneriet. Færdigt arbejde.

Med fornyede kræfter drog vi herpå videre forbi det store Brattingsborg gods, og endte nede ved Vesborg fyr, som er bygget i 1858 under Kong Fr. 7. De fleste tog da også turen til fyrets top, hvor man kunne opleve en storslået udsigt mod både Endelave, Hindsholm på Nordfyn, samt Røsnæs og Asnæs på Sjælland.

Hermed var weekendturens program gennemført, og tiden til færgens afgang ved at rinde ud. Der var således blot tilbage at køre til Sælvig, hvorfra Sam-Sines bror, Sam-Son, trods skum og kraftig brænding, bragte os støt og roligt tilbage til hovedlandet. Turudvalget benyttede overfarten til et for-møde, som optakt til sommermødet, hvor efterårsprogrammet med nye og spændende ture skal udtænkes, vurderes og endeligt vedtages. Alt sammen meget seriøst. Da Helge og Marianne selv var kørende til Hou, måtte vore veje skilles her. Dog kun for en kort bemærkning, idet vi alle fik et stort vink fra Marianne, da de overhalede os på motorvejen nord for Hobro. Det øvrige hold, der også havde sagt farvel til enkelte andre på vejen hjem, landede ved Aalborghallen kl. 21.30.

Her var der ingen ende på at tage afsked med hinanden, og på at uddele "roser" til Hanne og Knud som tak for turen. Man kunne mærke, at det virkelig var velment, når folk til afsked takkede dem for endnu en pragtfuld weekend med masser af gode oplevelser og hyggeligt samvær på alle måder. Succesen var hjemme.

* * *

På denne plads er der indskudt et billede af Helge med følgende tekst:

En træ-ven

Forfatteren Helge V. Qvistorff, kendt fra Danmarks Radios TV-serie om de danske skove, er af Texaco kåret som Årets Træ-ven.

Med hæderen fulgte et rejselegat på 25.000 kr.

(AaS Lørdag 10. Juli 1993)

* * *

Turudvalgsture.

Foruden det at arrangere ture for medlemmerne, har turudvalget også benyttet sommeren til at hygge sig sammen.

Den første lille tur foregik i forbindelse med udvalgmødet hos Marianne og Helge. Man har fra deres stue en herlig udsigt over den aller sydligste del af sletten ned mod skovgrænsen til den del af skoven, der omkranser Store Økssø. Her så vi et rådyr med to lam græsse, alt imens lammene sprang rundt om hende på lette ben. Dette gav inspiration til en rask tur ned til søen, mellem silden og det efterfølgende kaffebord. Vi var sidst i august måned, og nu så langt henne på året, at det var mørkt om natten.

Det var nyt og betagende at genopleve Rold Skov i omtrent totalt mørke. Dette blev dog brudt da vi nåede ned til søen, thi over dens spejlblanke vand stod månen næsten rund og trak sin sølvstribe fra bred til bred. Vi satte os på en bænk og lod sjæl og legeme suge til sig af både stilhed, duft og det smukke syn.

Vi kunne efter dette vende tilbage til kaffen med fornyet lyst og energi, samt forventet glæde til atter at lægge ud med et varieret efterårsprogram. Til glæde for os selv, og forhåbentlig også for alle vore medlemmer.

*

Den anden tur foregik søndag den 5. september i et vejr, der kunne betegnes som værende en ”indian summer”, så godt var det.

På initiativ af Søren og Inge samt Carsten og Karin, havde det øvrige turudvalg fået indbydelse til at møde op på Skørping Station, medbringende cykel, madkurv og godt humør.

Den første etape foregik ad vejen, der løber langs vestsiden af banen ned mod Store Økssø. Her gjorde vi stop, for at kunne nyde synet ud over søen fra den bænk, som står placeret hvor vejen ligger hævet et godt stykke over vandspejlet. Og da Søren alligevel havde medbragt en flaske Gammel Dansk, mente han, at vi hellere måtte indtage noget styrkende til turens videre forløb.

Vi fortsatte mod syd, men ikke mere ad den lige vej, idet vi valgte at følge skovvejen, som løber vesten om Røverstuen og videre ned forbi Hvass Sø, inden den atter forenes med den gennemgående vej fra Mosskov til Arden stationsby.

Her gjorde vi atter holdt på pladsen ved de store bøge, for at nyde vore medbragte madkurve, der viste sig at indeholde mange gode sager af både vådt og tørt. Dette blev en både hyggelig og munter pause på denne vor første cykelskovtur, og som ikke blev ringere af at maden bare smager godt, når den nydes ude i den frie natur i et så vidunderligt vejr.

Vi fortsatte nu via Brovej i Arden over på banens østside, for herefter at følge nogle af småvejene i Store Arden Skov, idet vort næste mål for turen var henlagt til Madum Sø.

På denne etape måtte vi sige farvel til Helge pga. andre gøremål, og ved afskeden spurgte Knud, om han nu også havde husket at få resten af sin brændevin med sig hjem. Hertil kunne Helge blot svare ja, hvorpå Knud skælmsk replicerede – Det var en skam.

På nordsiden af søen fandt vi et dejligt sted, hvor vi kunne holde kaffepause, og da der tillige var anlagt en lille bålplads, var vi ikke sene til at samle noget brænde sammen. Utroligt hvilken hygge et sådant bål, med dertil hørende duft af røg, giver fra sig.

Efter en time til hal’anden på dette dejlige sted, fortsatte vi gennem Jægersborg Skov mod Fræer Purker, hvor vi undervejs passerede et stort areal med mange enebær. Dette flotte syn gav os inspiration som emne for en fremtidig tur med medlemmerne.

Vi kom ud af skoven på Gerdingvej, og fortsatte ad Jyllandsgade tilbage til stationspladsen i Skørping. Her var vi alle enige om, at dette havde været ”alle tiders” tur.

For de fleste af os var det en helt ny og dejlig fornemmelse, at kunne færdes i skoven på vore cykler. Man er jo stadig ude i den friske skovluft, men vor aktionsradius bliver jo væsentligt forøget. Denne gang til 22,5 km.

Et godt initiativ I der tog, Søren, Inge, Carsten og Karin.

Tur 5.

Efterårets første tur den 26. september druknede formeligt i regn og rusk. Dette, samt det forhold, at Helge for en gangs skyld havde måttet melde fra som turleder, bevirkede at der ”kun” mødte 44 personer op til en ellers dejlig tur i de skønne Bramslev Bakker.

Vi mødtes ved traktørstedet, og da alle havde iført sig regntøj og gummistøvler, begav vi os straks på vej mod vest, hvorved turens første del kom til at forløbe gennem stedets smukke enebærkrat. Dette er blevet til ved at disse arealer fra gammel tid har været anvendt som overdrev. Sådanne græsningsarealer giver nemlig gode vækstbetingelser for ener, der er meget lyskrævende.

På et tidspunkt, hvor det ikke længere var rentabelt at holde kreaturer i løsdrift, var området lige ved at være groet til med træer og buske. I dag har man dog atter udsat flere flokke af både og kvæg, for således at drive naturpleje ved hjælp af dyrenes afgræsning, der samtidigt holder al uønsket plantevækst nede.

Mens turen endnu foregår hvor terrænet ligger højt, har man fra mange punkter et vældigt godt overblik over den smukke Mariager Fjord. Denne er, i lighed med mange andre østjyske fjorde, et resultat af istidens store forandringer af vort land.

Fjorden ligger i en såkaldt tunneldal, som er væsentligt dybere end man kan se, idet der på visse steder findes en vandstand på over 30 meter. Denne dybde er stor nok til at vore ubåde ofte går ind i fjorden for at holde neddykningsøvelser der.

Vi følger nu et spor, som går i nordlig retning, og kommer herved til at gå langs et skovbryn. Dette område må tidligere have været tilholdssted for mennesker, da der på stedet fandtes både pære- og æbletræer. Da vi jo netop var midt i høsttiden, benyttede vi lejligheden til lidt fouragering, inden vi skulle videre mod Valsgård Bæk.

Langs fjordens stejle skrænter kan man finde flere erosionskløfter, der er blevet dannet af smelte- og regnvand, især i den vegetationsløse periode lige efter istiden. Valsgård Bæk ligger netop i en sådan kløft, og ved passagen af denne stopper vi op for at give os tid til at nyde synet af et stykke uspoleret natur. Bækken er både meget vandrig og meget ren, hvilket tydeligt ses af bundforholdene og en rig vegetation, der trives i det klare vand.

Herefter går vi imod bækkens løb, til vi når Hjerritsdal Vandmølle. Denne mølle her en anseelig alder, idet der findes skriftlige kilder om stedet gennem ca. 500 år. En overgang var den stærkt forfalden, men er nu fredet og sat fint istand, således at hele mølleriet er intakt og funktionsdygtigt. Møllen beboes af Ole Palsbøll, men da ingen var hjemme, tillod vi os at besigtige møllesøen og møllehuset ude fra kanalen, der fører vandet ind til drivhjulet.

Efter dette stop fulgte vi nu en rute, der går ad forskellige markveje og forbi flere gårde, i retning mod Hegedal. Lige inden vi når denne, drejer vi dog atter ned mod fjorden, hvor vi fandt et dejligt sted til at holde frokostpause på. Trods den silende regn.

Her var der en deltager, der sagde til turlederen: ”Du er fuldt på højde med Helge. Du kan også finde de værste bladder-huller og de højeste bakker på hele turen”. Han gjorde det dog med et lunt glimt i øjnene.

Som det ses af denne beretning, har vi til nu bevæget os i et utroligt varieret terræn. Dette var også tilfældet for turens sidste del, som forløb langs stranden tilbage mod selve Bramslev Bakker. Undervejs passerer vi atter Valsgård Bæk, men denne gang foregår det i et landskab af en helt anden karakter end højere oppe i strømlejet.

Erosionskløften er her meget bred, og bunden består af aflejringer, som er dannet siden stenalderen, hvor fjordens vandstand stod 4-5 meter højere end i dag, og derfor nåede langt op i bækdalen.

Alt i alt var det en dejlig og oplevelsesrig tur, men vel tilbage ved bilerne, var det bare med at komme hurtigt hjem for atter at blive varme og tørre.

Vi mennesker har dog godt af at mærke, at vi er underlagt naturen, og ikke tro, at det altid er os der bestemmer det hele. Det drejer sig jo bare om at klæde sig rigtigt på.

Tur 6.

Søndag den 31. oktober var alt tilbage ved det gamle. Det var tørvejr, Helge var med, og resultatet blev da også, at der mødte 86 deltagere op på efterårsturen til Skindbjerglund og Blåhøl.

Vi har været her før, men i modsætning til sidst, gik vi denne gang straks mod nord i retning af Lindenberg Å. Man kommer da snart forbi en meget køn lille skovsø, hvor Helge stopper op for at fortælle lidt om det område, som vi i dag har udset til at skulle fungere som vedervægelse for vore legemer og sjæle.

Skindbjerglund var oprindeligt en del af Rold Skov, og vel at mærke en meget karakteristisk del, idet den hovedsageligt består af gammel egeskov. Det karakteristiske ved egeskoven er, at den har en frodig underskov, som her i området bl.a. består af hassel. Men også ahornen er begyndt at brede sig overalt, og dette fremmede træ kan godt gå hen at blive et problem. Den er så stærk, at der på visse steder ligefrem er ved at opstå en kamp mellem den og bøgen om at erobre al ledig plads i skoven.

Vi når ned til Lindenberg Å lige ved en ret bred grøft, som vi nødvendigvis må passere for at komme frem til det næste mål, nemlig Blåhøl. Det lykkedes ikke for Helge at lave det sædvanlige nummer med ikke at kunne finde en vej til målet, idet Ø.P. og fmd. ødelagde hans foregivne vildfarelse ved at finde en spang, således at alle kunne komme tørskoet over den vandfyldte grøft.

Herefter følger vi åen modstrøms mod Blåhøl, alt imens vi har en flot udsigt mod landskabet ovre på nordsiden. Dette rejser sig stejlt op mod bakkekammen, der bag sig har landsbyen Volsted liggende skjult for vore blikke. På denne skråning ses flere kendte Aalborgenseres domiciler placeret, herimellem Berg Bach's, installatør Ryø's og Jørgen Bladt's huse. Efter en dejlig tur i ådalen, når vi frem til den smukke kilde, kaldet Blåhøl. Denne er en basinkilde, og den deler æren med Lille Blåkilde om at være den vandrigeste nord for alperne. Det er ikke første gang vi befinder os på stedet, men et så enestående stykke natur, kan man nu heller ikke komme af sted med at besøge for tit.

Turen går nu tilbage mod skoven, og det vil i sagens natur sige både fremad, men også opad, idet Lindenberg Å som bekendt ligger i en ret stor og bred ådal. Det var derfor velfortjent med en lille frokostpause da vi atter når den lille sø, som vi har passeret tidligere på dagen. Skindbjerglund er ikke nogen stor skov, men man kan lave nogle utroligt varierede ture i den. Vi lader derfor anden "halvleg" blive en rundtur i østlig retning, og herved kommer man bl.a. gennem et dejligt område, som kaldes Kratbakke. Dette er et karakteristisk hedelandskab, som derfor er bevokset med den kendte, smukke flora af lyng og enebær.

Turen går videre, og terrænets topografi bevirker, at man uvilkårligt mindes en gammel vandresang fra FDF, som hedder "Bakke ned og bakke op". Der er dog også tid til at nyde de smukke farver, det stille vejr og den specielle duft, som netop efterårsskoven giver fra sig. Pludselig er vi tilbage ved udgangsstedet, nogle var mere trætte end andre, men én ting var helt sikkert, vi havde atter haft en dejlig tur i et område, som må være tæt på at ligne den oprindelige, uspolerede danske natur.

Tur 7.

Den 3. Weekend i november kom vinteren til Danmark, men dette betød blot, at en ekstra dimension blev lagt til vore oplevelser på turen i egnene omkring Store Økssø. Vi har her i '93 skejet en heldel ud, rent geografisk, og var nu kommet til at længes efter en ganske traditionel tur i vor kære Rold Skov.

Mødestedet var derfor fastsat til Spejderhytten for enden af Stendalen, og da der allerede var faldet et pænt lag sne på den forholdsvis stejle skovvej, der går ned til hytten, kom de sidste af vore 68 deltagere nærmest skøjtende, da vejen jo selvsagt blev glattere og glattere for hver bil. Vi indledte med at trave en tur på kryds og tværs ned gennem Sønderskov, således at vi endte med at tangere Store Økssø kort før den gamle tørvegrav, der nu er en smuk pendant til selve Økssøen.

Herefter fulgtes søbredden et kort stykke mod øst, inden vi atter drejede fra for at komme til Havemosen, hvor der skulle foregå flere ting. Som altid, er det et fast indslag på vore ture, nærmere at betragte en del af skovens flora. Denne gang så vi først på to forskellige slags birk, der let lader sig identificere fra hinanden, idet Dunbirken, i modsætning til Vortebirken, er den, som får de vildtvoksende kvaster, der ligner fuglereder. Fmd. mente nu godt nok, at arten måtte være fyrretræer, eftersom der voksede mange af de flotte fyrresvampe på dem. Havemosen er også bevokset med både de statelige han-enebær, og de smukke hun-enebær, som altid har bær siddende fra tre årgange. Det første og andet år er de grønne, henholdsvis små og store, mens de i det tredje bliver blå.

Selvfølgelig skulle vi også have historien om Hede-Knud. Den kan ikke fortælles på et mere vedkommende sted, end her i Havemosen, idet man netop står nøjagtigt på stedet, hvor konen "pest" i hans træsko, og samtidigt har man udsigt lige over mod Hedekrogen, hvor han boede i mange år.

At novemberturens traditionelle og hyggelige højdepunkt er, at Marianne holder klar med sin special-gløgg på et i forvejen aftalt sted, kan vi alle vist godt være enige om. Heller ikke i år svigtede hun denne gode vane, som efterhånden fandt sted for 7. gang, og da vi nu alligevel befandt os i området, var Havemosen et oplagt sted til at få næsen varmet i det friske og blæsende vintervejr. At der så var nogle, som absolut skulle have seks glas, inden vi kom af sted igen, er der jo ikke noget at gøre ved. Vel Birgit.

Turen gik nu videre hen forbi Tøtteruphus og ned langs banen mod syd, inden vi atter drejede ind mod søen, hvor vi fandt en rasteplass umiddelbart før det sted, som Lions Club i Skørping bruger til deres årlige Sct. Hans-arrangement. Herfra fulgte vi søen et stykke vej videre mod syd, idet vort yderste mål på dagens tur var det store jordfaldshul, som kaldes Røverstuen.

Da nogle af vore medlemmer skulle være hjemme til tiden pga. en udsendelse i TV, lavede vi den aftale, at Helge skulle gå rask til med fortroppen, mens fmd. skulle sørge for at alle i bagtroppen kom godt hjem.

Der blev også hurtigt en stor spredning i rækkerne, men noget må alligevel være gået galt, for af en eller anden mystisk grund, passerede vi ammunitiondepoterne nr. 32 og 33 to gange. Heldigvis er Helge dog god til at finde tilbage til den planlagte rute, og da vi passerer skovløberstedet Klodholm, var vi sikre på at være på rette vej.

Det var en ualmindelig god tur, og det var flot klaret, at ingen kom mere end højest en halv time for sent tilbage til Stendalen, således at man også kunne få dagens andre gøremål ordnet, uden alt for store forsinkelser. (Ja, du er bare go` Helge. red.)

Tur 8.

Pudsigt nok kom årets første og sidste tur til at forløbe fuldstændigt ens – altså rent vejrmæssigt. Høj sol, rim på træer og buske, samt totalt vindstille.

Dermed hørte al lighed dog også op, idet årets juletur skulle gå til Skørping by og derfra ud i Skovhaven, inden vi havde en aftale med Karen Margrete Midtgaard, om at holde afslutning på Hotel Rebild Park i Skørping.

Helge må dog have misforstået introduktionen af turen under velkomsten på torvet i Skørping, for straks han havde fået overdraget ledelsen, satte han i skarpt trav ud ad Astrupvejen, hvormed han ”kom til” at vende det hele 180 grader rundt.

Straks efter byens sydlige udkant, drejer vi ind gennem skoven til grusvejen, der løber nogenlunde parallelt med banen på dennes østside. Denne vej fører os lige ind ad bagdøren til Skovhavens vidunderlige fred og ro, der, som altid, hersker på dette sted.

Vi kan ikke nå at se på alle de mange forskellige slags vækster, som haven indeholder, men stopper dog op ved kæmpegranerne, Grandis, for at betragte disse stoute kæmper på nærmere hold.

Lige i nærheden, står en af parcellerne tilplantet med Tørstetræer, som siges at have dobbelt knaldefekt. Dette er også ganske rigtigt, for veddet kan man knuse og lade indgå som en del af blandingen i sortkrudt, mens barken tilsvarende kan anvendes som afføringsmiddel. Hvis man ønsker det sidstnævnte knald, skal man blot huske at bede apoteket om at udlevere Frangulabark.

Efter endnu et par små stop, når vi endelig frem til stedet hvor der skal uddeles vores medicin til modvirkning af frost og snue. Vi har valgt at dette skal foregå mellem de meget specielle og sjældne Børstekoglefyr, eller Svinebørstefyr, som de også kaldes.

Mens Helge fortæller om disse ”børster” med den spændende historie, bliver medicinen delt ud. Vi er dermed klar til at skåle på en god jul, inden vi atter må vende næsen tilbage mod Skørping by, da decemberturen, som alle de foregående år, kun er halvt så lang som sædvanligt pga. det efterfølgende traktement.

Vi følger derfor den samme skovvej tilbage, for al ting ser jo anderledes ud, blot man går den modsatte vej og tænk, mens vi vandrer langs banen kommer der et rigtigt gammeldags juletoget kørende. Med lokomotiv og vogne indhyllet i røg og damp forstås. Det var lige før man fik et nostalgisk tilfælde.

Vel tilbage i Skørping er der tid til en kort rundtur i denne dejlige by, der, ikke mindst her ved juletid, indeholder nogle kvaliteter, som man kun finder i en dansk lilleby fra tiden før verden gik af lave.

Helge må alligevel have hørt lidt efter ved turens introduktion, for se, om ikke han havde nogle historier i ærmet til os. Lad os nævne i flæng. Vi hørte om maleren Joshva og om Provst Winthers historie med Thorhilda og Kræn Aalborg, samt provstens tilfælde med kaffekanden. Vi hørte også om hvorledes forfatteren Herman Bang fik rettet i sit manuskript. Han havde efter lange overvejelser skrevet om et kvindtimmer: ”Afskydelig skal hun være”. Forlaget rettede det to gange til afskyelig, og desværre også i den færdige bog. Man forstår hans vrede over bedrevidende folks ”klogskab”.

Endelig skulle vi atter engang more os over en senil Helge. Jævnfør historien om pastor Schou og byens kæmner. Og da vi befandt os lige ved huset i Jyllandsgade hvor episoden fandt sted, gav dette Helge anledning til også at gennemgå mange af de øvrige huses tidligere udseende og anvendelse.

Af dagens ca. 90 deltagere, ønskede hele 77 at være med til dette års julearrangement, som skulle foregå på den del af Hotel Rebild Park, som kaldes Stalden.

Vi kan sige, at ringen er sluttet, for det var lige akkurat her på hotellet, at Rold Skovs Venner blev grundlagt i 1987 af Helge og den faste kerne, som i dag danner turudvalget.

Sammenkomsten blev som sædvanligt afviklet i en munter og god stemning. God mad, taler, gaver og julesange gik op i en højere enhed, men også det, at vi allerede nu kunne melde et næsten færdigt forårsprogram klar, var en stor ting i sig selv.

Der er nemlig al mulig grund til at sige både Helge og Marianne tak, for at de begge vil bruge af deres sparsomme tid til et fortsat virke for Rold Skovs Venner.

Vi *er* nu også mange, som ville blive skuffede hvis det modsatte havde været tilfældet.

p.a.

Tegning af en spurv.

Turudvalg:

Marianne og Helge Qvistorff, Stendalsvej 42, 9520 Skørping.

Hanne og Knud Andersen, Blomsterskrænten 23, 9400 Nørresundby.

Birgit Eriksen, Harrildvej 30, Ø. Hornum, 9530 Støvring.

Karin og Carsten Skov, Moltkesvej 19, 9000 Aalborg.

Esther Studstrup, Svenstrup Skolevej 8, 9230 Svenstrup.

Søren N. Vestergaard, Bjergfyrvej 7, Drastrup, 9200 Aalborg SV.

Käthe Larsen, Nibevej 220, Molbjerg, 9240 Nibe.

Hanne og Per Andersen, Harlekinvej 7, Hasseris, 9000 Aalborg.